HR-LAB · วินัยและข้อพิพาทภายใน

ข้อบังคับเกี่ยวกับการทำงาน

นายจ้างที่มีลูกจ้าง 10 คนขึ้นไปต้องมีข้อบังคับเกี่ยวกับการทำงาน ต้องมีหัวข้ออะไร ประกาศเมื่อไร แก้ไขอย่างไร และทำไมต้องตรงกับการปฏิบัติจริง

ชื่อ _____ หน่วยงาน _____ วันที่ _____

คำถามหลัก

บริษัทมีพนักงานครบ 10 คนแล้ว ต้องทำข้อบังคับเกี่ยวกับการทำงานอย่างไร

คำตอบสั้น

นายจ้างที่มีลูกจ้างตั้งแต่ 10 คนขึ้นไปต้องมีข้อบังคับเป็นภาษาไทย ครอบคลุมวันเวลาทำงานและพัก วันหยุด การทำงานล่วงเวลาและวันหยุด วันและสถานที่จ่ายเงิน การลา วินัยและโทษ การร้องทุกข์ และการเลิกจ้าง ค่าชดเชย และค่าชดเชยพิเศษ ประกาศใช้ภายใน 15 วันนับแต่มีลูกจ้างครบ 10 คน ปิดประกาศในที่เปิดเผย เก็บสำเนาไว้ และถ้าแก้ไข ประกาศภายใน 7 วัน

10 **คนขึ้นไป** ต้องมีข้อบังคับเกี่ยวกับการทำงาน ม.108	**15** **วัน** ประกาศใช้นับแต่มีลูกจ้างครบ 10 คน ม.108	**7** **วัน** ประกาศข้อบังคับที่แก้ไข ม.110	**ไทย** **ภาษา** ข้อบังคับต้องเป็นภาษาไทย ม.108

01 ขอบเขตของเรื่องนี้

เกณฑ์ 10 คน | หัวข้อบังคับ | ภาษาไทย | ประกาศภายใน 15 วัน | การแก้ไขและประกาศใหม่ | ลูกจ้างลดต่ำกว่า 10 คน

ฐานกฎหมาย: พ.ร.บ.คุ้มครองแรงงาน มาตรา 108–110 และกฎหมายแก้ไขที่เกี่ยวข้อง

สิ่งที่อยากรู้หรือคำถามจากหน้างาน

01 หลักตัดสินที่ต้องใช้

1. นายจ้างที่มีลูกจ้างตั้งแต่ 10 คนขึ้นไป ต้องมีข้อบังคับเกี่ยวกับการทำงานเป็นภาษาไทย (ม.108)
2. ต้องมีอย่างน้อย: วันเวลาทำงานและพัก วันหยุด OT และงานวันหยุด วันสถานที่จ่ายเงิน การลา วินัยและโทษ การร้องทุกข์ การเลิกจ้าง ค่าชดเชยและค่าชดเชยพิเศษ
3. ประกาศใช้ภายใน 15 วันนับแต่วันที่มีลูกจ้างครบ 10 คน ปิดประกาศในที่เปิดเผย และเก็บสำเนาไว้ที่สถานประกอบกิจการ
4. แก้ไขข้อบังคับต้องประกาศภายใน 7 วันนับแต่วันประกาศใช้ (ม.110)
5. ลูกจ้างลดต่ำกว่า 10 คน ข้อบังคับเดิมยังมีผล และข้อที่ให้สิทธิต่ำกว่ากฎหมายใช้บังคับไม่ได้

02 ตัดสินใจทีละขั้น — ไล่จากบนลงล่าง หยุดเมื่อเจอผลลัพธ์

#	คำถาม	ใช่	ไม่ใช่
1	**มีลูกจ้างตั้งแต่ 10 คนขึ้นไปหรือไม่**	→ ข้อถัดไป	ยังไม่บังคับ แต่ควรมีนโยบายเป็นลายลักษณ์อักษร
2	**ข้อบังคับมีหัวข้อครบตามมาตรา 108 และเป็นภาษาไทยหรือไม่**	→ ข้อถัดไป	เพิ่มหัวข้อที่ขาดและจัดทำเป็นภาษาไทย
3	**ประกาศใช้ภายใน 15 วัน ปิดประกาศ และเก็บสำเนาแล้วหรือไม่**	ข้อบังคับมีผล ทบทวนให้ตรงกฎหมายเป็นระยะ	ประกาศและปิดประกาศทันที พร้อมเก็บหลักฐาน

ใช้กับกรณีของเรา: ข้อเท็จจริงที่ต้องตรวจเพิ่ม

01 ตัวอย่างกับกรณีจริง

กรณี 1: สตาร์ทอัพรับพนักงานคนที่ 10

บริษัทรับพนักงานคนที่ 10 เข้าทำงานวันที่ 1 มีนาคม และยังไม่มีข้อบังคับเกี่ยวกับการทำงาน

วันที่มีลูกจ้างครบ 10 คน	**1 มี.ค.**
ประกาศใช้ภายใน	**16 มี.ค.**
หัวข้อขั้นต่ำ	**8 หมวด**

ผล: จัดทำข้อบังคับภาษาไทยให้ครบหัวข้อ ประกาศภายใน 16 มีนาคม ปิดประกาศ และเก็บสำเนา

กรณี 2: ข้อบังคับเก่ายังเขียนลาคลอด 98 วัน

ข้อบังคับปี 2563 ยังระบุลาคลอด 98 วัน นายจ้างจ่าย 45 วัน ขณะที่กฎหมายฉบับที่ 9 มีผลแล้ว

ข้อที่ต่ำกว่ากฎหมาย	**ใช้บังคับไม่ได้**
สิทธิที่ใช้จริง	**120 วัน / 60 วัน**
ประกาศข้อบังคับที่แก้ไข	**ภายใน 7 วัน**

ผล: ใช้สิทธิตามกฎหมายทันที แก้ข้อบังคับให้ตรง และประกาศภายใน 7 วันนับแต่วันประกาศใช้

02 ลำดับเวลาและกำหนดที่ต้องไม่พลาด

มีลูกจ้างครบ 10 คน เริ่มนับ 15 วันสำหรับประกาศใช้ข้อบังคับ	**ภายใน 15 วัน** ประกาศใช้ ปิดประกาศ และเก็บสำเนา	**เมื่อกฎหมายเปลี่ยน** ทบทวนและแก้ไขข้อบังคับ	**ภายใน 7 วันหลังแก้ไข** ประกาศข้อบังคับที่แก้ไข

ลองคำนวณกรณีของคุณ

01 ความเข้าใจผิดที่พบบ่อย

เข้าใจผิด	ที่ถูกต้อง
เขียนในข้อบังคับแล้วใช้บังคับได้ทุกข้อ	ข้อที่ต่ำกว่ากฎหมายใช้บังคับไม่ได้
ลูกจ้างลดต่ำกว่า 10 คน ข้อบังคับสิ้นผล	ข้อบังคับเดิมยังมีผลต่อไป
มีข้อบังคับภาษาอังกฤษอย่างเดียวก็พอ	ต้องมีเป็นภาษาไทย

02 รายการตรวจสองฝ่าย

บริษัทและฝ่าย HR

- ☐ ตรวจหัวข้อครบตามมาตรา 108
- ☐ ทำ version control และบันทึกวันประกาศ
- ☐ ทบทวนทุกครั้งที่กฎหมายเปลี่ยน
- ☐ เก็บการลงชื่อรับทราบเป็นหลักฐาน

ลูกจ้าง

- ☐ ขอดูข้อบังคับฉบับที่ใช้จริง
- ☐ เทียบสิทธิในข้อบังคับกับกฎหมาย
- ☐ ใช้ช่องทางร้องทุกข์เมื่อข้อบังคับต่ำกว่ากฎหมาย

เอกสารและหลักฐานที่ต้องมี

- ☐ ข้อบังคับเกี่ยวกับการทำงานฉบับปัจจุบัน
- ☐ ประวัติการแก้ไขพร้อมวันที่
- ☐ หลักฐานการประกาศและปิดประกาศ
- ☐ การลงชื่อรับทราบของลูกจ้าง

03 ทดสอบความเข้าใจ

1. นายจ้างต้องมีข้อบังคับเกี่ยวกับการทำงานเมื่อมีลูกจ้างกี่คน

(ก) 5 คน (ข) 10 คน (ค) 50 คน

2. ต้องประกาศใช้ข้อบังคับภายในกี่วันนับแต่มีลูกจ้างครบ 10 คน

(ก) 7 วัน (ข) 15 วัน (ค) 30 วัน

3. ข้อบังคับระบุลาป่วยได้ค่าจ้าง 15 วัน มีผลอย่างไร

(ก) ใช้ได้ (ข) ข้อนั้นใช้บังคับไม่ได้ ใช้สิทธิตามกฎหมาย 30 วันทำงาน (ค) ใช้ได้ถ้าลูกจ้างเซ็น

เฉลย: 1(ข) มาตรา 108 กำหนดตั้งแต่ 10 คนขึ้นไป · 2(ข) ประกาศใช้ภายใน 15 วัน · 3(ข) ข้อที่ต่ำกว่าสิทธิขั้นต่ำใช้บังคับไม่ได้

บันทึก

ตรวจทานเนื้อหา 9 ตุลาคม 2569 · ใช้ประกอบการตัดสินใจร่วมกับตัวบทที่มีผลและข้อเท็จจริงของแต่ละกรณี · อ่านฉบับเต็มและภาษาอังกฤษได้ที่ www.hrlab-th.com